

İTER DİSİPLİN'DE "TA": EDEBİ METİNLERDE TRANSAKSİYONEL ANALİZ

TRANSACTIONAL ANALYSIS AND İTER-DİSCİPLINARY: TRANSACTIONAL ANALYSIS OF LİTERARY TEXTS

*Battal ODABAŞI

**Güliz KOLBURAN

(*) İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Bölümü

(**) İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Psikoloji Bölümü

ÖZET

Bu çalışma da günlük yaşamımızda kişiler arası iletişimde önemli bir yere sahip olan ve bir çok araştırmaya konu olan Transaksiyonel Analizden yararlanarak, iki kitap incelenmiştir. Bu çalışmanın amacı; Transaksiyonel Analizle ilgili kuramsal bazı bilgileri vermek, incelenen kitaplarda sosyal etkileşimde bulunurken hangi benlik durumların daha çok ve nasıl kullanıldığını açıklamaktır.

Çalışmada TA'nın disiplinler arası kullanımını özendirmek ve bu süreci eğitim bilim açısından kullanmak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Transaksiyonel Analiz, Benlik durumları

ABSTRACT

In this study we examined two books using Transactionel Analysis, which has been used in many studies in the field and has a substantial place in interpersonal communication in daily life. Our aim is to give theoretical information about Transactionel Analysis, and to explain which ego states are often used and how they are used during interpersonal communication in the books.

This study also aims to encourage interdisciplinary use of Transactionel Analysis in educational sciences.

Key words: Communication, transactional analysis, ego states.

GİRİŞ

Kişiler arası etkileşimleri analiz etmek için kullanılan yaklaşımlardan biri transaksiyonel analizdir. Bizler gün içinde birçok insanla sosyal etkileşim kuruyoruz ancak bu iletişimin türü içinde bulunduğumuz ortama, iletişime girmiş olduğumuz insana ve vermek istediğimiz mesaja göre değişiklik göstermektedir. Bu etkileşim anında kişiler üç temel role girebilir. "Ana-baba rolüne girebilir, yani bir anne ya da bir baba gibi davranabilir; yetişkin rolüne girebilir, yetişkin gibi davranabilir; çocuk rolüne girip bir çocuk gibi davranabilir"(dökmen, 2008.sy:78). Bu ego durumlarına ait tepkiler yaşa bağlı kalmaksızın herkeste görülebilmektedir. Bu benlik durumları her insanda farklı düzeylerde bulunmaktadır. Kiminin çocuk benliği daha baskınken, kiminin yetişkin benliği, kiminin de ana-baba benliği ağır basar. Bazı insanlar her üç benliği her durumda olması gerektiği biçimde kullanabilir; bazı insanlar ise bu benlik durumlarını dengesiz kullanabilir ve sorun yaşayabilir. "Çevresine sürekli olarak ana-baba benlik durumundan mesaj veren bir kişi, zamanla yargılayıcı, otoriter, dediğim dedik, yüzü gülmez bir insan haline

gelebilir. Yalnızca yetişkin yanını sergileyen bir kişi giderek, bir robota dönüşebilir, mantıklı fakat tatsız tuzsuz bir insan haline gelebilir. Sadece çocuk benlik durumunu kullanan birisi ise toplumsal ve fiziksel gerçeklerden uzak, yalnızca kendisiyle ilgili bir insan olur (Dökmen,2008:88).

Eğitim bilimlerinin temelini oluşturan felsefi ve psikolojik temeller kendi içinde bütünleştirilmemiş bölümler olarak kalmaktadırlar. Oysa her bilim alanı aynı zamanda birbirini beslemelidir. Eğitim felsefesinde kavramlar, epistemolojik öğeleri ayrıntıyı içerdiği kadar, zekayı da destekleyici kavramlardır. Bilginin kökeni ve o bilgiye sahip olma serüveni analitik kişiliği ve aynı zamanda bilginin de gelişmesini sağlamaktadır. Bu sebeple bu çaba hem felsefi temellerin, hem de psikolojik temellerin gelişimine katkıda bulunacaktır. TA, edebiyat alanında incelendiğinde hem psikoloji bilimine ve hem de bilgi kökeni olarak da felsefe (eğitim felsefesi) ye katkı sunacaktır. Çağımız koşulları ve ihtiyaç duyulan insan tipolojisi, bilimler arasındaki bu çalışmaların yoğunlaşmasını inter disiplinler alanların gelişmesini istemektedir. Eğitim bilimciler de inter disiplin alanında edebiyat, psikoloji ve felsefe ve diğer bilimleri de içeren çalışmalara katkı sunarak ve bu disiplinlerden yararlanarak bu istemi ihtiyaç haline getirmelidirler. Böylece içerik ve değerlendirme süreci program geliştirmenin hedef alanını da etkileyecek ve inter disiplinleri içeren programların doğmasına neden olabilecektir.

Transaksiyonel Analiz (Transactional Analysis/TA)

“Transaksiyonel analiz (kişiler arası ilişkilerin çözümlenmesi) 1950’lerin sonunda Eric Berne tarafından geliştirilmiştir. Bu kuram psikolojinin iletişim, gelişim, psikopatoloji, eğitim ve danışma/terapi alanlarıyla ilgili bilgi verir. TA yaklaşımı insanı olumlu ele alan insancıl bir yaklaşımdır”(Akkoyun,1995:4)

Transaksiyonel analizciler de iletişimi sosyal bağlamda açıklarken bilincin ego kısmında yoğunlaşmışlardır ve egoyu da; anne baba ego durumu, yetişkin ego durumu ve çocuk ego

durumu olmak üzere 3 kısımda (anne baba, çocuk ve yetişkin benlik durumu olarak) incelemişlerdir.

Bu ego durumlarına ait tepkiler yaşa bağlı kalmaksızın herkeste görülebilmektedir. Aynı zamanda sosyal etkileşime girmiş olduğumuz insanlarla aynı ego durumundan mesajlar alıp verirken karşımızdakiyle tamamlayıcı bir iletişim kurmuş oluruz, fakat farklı ego durumlarından mesajlar alıp verirken karşımızdakiyle çapraz iletişim kurmuş oluruz bu durumda da iletişim bitebilir, kesilebilir ya da çatışma halini alabilir.

Araştırmanın Önemi: “İnsanlar arası iletişim; kişilerin birbirlerine bilinçli veya bilinçsiz olarak iletmek istedikleri duygu ve düşüncelerini aktardıkları bir süreçtir. Bu sürecin başarısı, bireyin yaşamındaki mutluluğun temelini oluşturur”(Yavuzer,1996:11). İletişim iki kişinin benlik durumları arasındaki alışveriştir, buna etkileşim (transaksiyon) adı verilir. Bu sebeple Transaksiyonel analizciler insanlar arasındaki ilişkinin niteliğini, tepkilerin altında yatan kişilik özelliklerini saptamak ve daha etkili iletişim kurmaya yönelik bu analiz yöntemini geliştirmişlerdir. Yapılan bu çalışmada da bireyde kişiliğin nasıl yapılandığı, kişilerin iletişim kurarken hangi benlik durumunu ne şekilde ortaya koydukları, sağlıklı iletişimde benlik durumlarının nasıl sergilenmesi gerektiği belirtilmiştir.

Ayrıca bu çalışmada disiplinler arası çalışmalarda (analitik kişilik gelişimi-psikoloji; bilgi bilimi; felsefe) TA'nın edebi ve diğer alanlarda da kullanılmasının, ayrıntıcı düşünme ve bilgi bilim temelini gelişimine katkı sunmayı sağlayacağına inanılmaktadır. TA'nın uygulanması insan ilişkilerini içeren hemen hemen tüm içerik programlarında kullanılması sağlanmalıdır. Bu çalışma İnter disiplin alan olarak TA'yı edebiyat, felsefe ve psikoloji bilimlerinin nasıl ortaklaşa kullanılabildiklerini göstermesi bakımından önemlidir.

YÖNTEM:

Yapılan çalışmada nitel araştırma yönteminde veri toplama tekniklerinden olan dokümanlardan yararlanılmıştır.

Nitel Araştırma: “Gözlem, görüşme ve doküman analizi gibi nitel veri toplama yöntemlerinin kullanıldığı, algıların ve olayların doğal ortamda gerçekçi ve bütüncül bir biçimde ortaya konmasına yönelik nitel bir sürecin izlendiği araştırmadır. Kuram oluşturmayı temel alan bir anlayışla sosyal olguları bağlı buldukları çevre içerisinde araştırmayı ve anlamayı ön plana alan bir yaklaşımdır. Nitel araştırma yoluyla kuram oluşturma yaklaşımı sosyal bilimler alanındaki araştırmalara yeni bir bakış açısı getirmiştir. Nitel araştırmanın en çok karşımıza çıkan yedi özelliği vardır:

- 1- Doğal ortama duyarlık,
- 2- Araştırmacının katılımcı rolü,
- 3- Bütüncül yaklaşım,
- 4- Algıların ortaya konması,
- 5- Araştırma deseninde esneklik,
- 6- Tümevarımcı analiz ve nitel veri” (Şimşek:39-41)

Sınırlılıklar: Araştırma Necip Fazıl Kısakürek’in “Hikâyelerim” adlı kitabı ile Yılmaz Güney’in “Oğluma Hikâyeler” adlı eserleriyle sınırlıdır.

BULGULAR

Necip Fazıl Kısakürek-Hikâyelerim

- “Ağabeyciğim, yüzünüz ne kadar da solgun! Sabahlara kadar kumar, sabahlara kadar kumar, yeter artık! Gençliğiniz ve tertemiz ruhunuza acıyın! Değer mi hiç?
- Hasta kumarbaz: Bana inan kardeşim, diye cevap verdi, artık bir daha elimi kâğıda sürmeyeceğim!” (Kısakürek,2002:65)

(Yukarıdaki diyalogda kardeşin konuşmasında hem koruyucu ana-baba hem de eleştirici ana-baba tavrı, hasta kumarbazın cevabında ise uslu çocuk tavrı sergilenmektedir.

“yüzünüz ne kadar da solgun” ifadesiyle koruyucu ana-babadan mesaj iletilmektedir. “

Sabahlara kadar kumar, sabahlara kadar kumar, yeter artık! Gençliğiniz ve tertemiz ruhunuza acıyın! Değer mi hiç”? İfadesi ise eleştirici ana-babadan mesaj iletmektedir.

“Birinin elinde kahverengi bir şey... Bir kuş... Kül rengine çalan yumuşak tüylü minicik bir baş...

Nokta gözler perdeli... Kıl gibi ince ayakları bükük ve parmakları büzgülü...

- Çocuklar ne bu?
- Kuş...
- Ne kuşu
- Yusufçuk
- Kim öldürdü onu?
- Yolda şu ağacın dibinde bulduk.

(Yukarıdaki diyalogda yetişkinden yetişkine mesaj verilmiştir).

- Ve çocuk, kuşu kıl kadar ince ayaklarından tutup fırlattı”(Kısakürek,2002:96).(doğal çocuk)

“Mindere yan vaziyette uzanan, en kayıtsız görünmeye çalışanıydı. Kendisinin sesine benzeyen bir ses sordu.

- Daha ne kadar var?

Hepsi birden masanın üstündeki saate baktılar. Bir takım mırıltılar duyuldu:

- Vakit geliyor, yakındır”(Kısakürek,2002:44)

(Yukarıdaki konuşmada Yetişinden yetişkine mesaj verilmiştir).

- “Anne bana bir viyolonsel al!
- Benim öyle şeytan aletlerine verilecek param yok!

(Yukarıdaki diyalogda doğal çocuk ve eleştirici ana-baba tavrı sergilenmiştir).

- Anne çok lazım! Babamdan kalan üç aylıklardan birini versen olur.
- Sandığındaki beşibirlikleri bilmiyor muyum zannediyorsun!

(doğal çocuk ve asi çocuk tavrı sergilenmiştir).

Aradan birkaç gün geçer

- Anne bana viyolonsel al!
- Ne yapacaksın onu?

(Doğal çocuk ve yetişkin benlik durumu kullanılmıştır).

- Cazbanda takımına gireceğim. Orada kendi bestelerimi de çalacağım.
- Git bir gün için olsun, hamallık et de, eve bir baş kuru soğan getir! Ben de başımı şükür secdesine koyup oğlumun mürüvvetini gördüm diyebileyim!

(yetişkin ve eleştirel ana-baba tavrı sergilenmiştir).

- Anne bana bir viyolonsel al! ...
- Her lirama 1000 altın verseler yine de 1000 lirayı vermem!

(yukarıdaki diyalog da doğal çocuk tavrı sergilenmiştir).

Hayati annesine bağıırıyordu:

- Altınları nereye sakladın? Onları sandıktan ne zaman kaldırdın?

İhtiyar kadının ince ve bitkin sesi:

- Yerlerini ben ölmeden haber alamazsın!

(eleştirel ana-baba ve asi çocuk tavrı sergilenmiştir).

- Sen ölünce kimden alacağım haberi
- Alırsın haberini getirirler”(Kısakürek,2002:159-160)

(Yetişkinden yetiškine mesaj verilmiştir).

“Uzakta, kayadan birer kibrit çöpü gibi görünen iki köylü, uzaktan kayada bir kibrit çöpü görünen kadına bakarak konuşuyorlar:

- Satılmışın Zeynep değil mi şı?
- Başka kim olabilir?
- Ne arıyor kayanın üstünde?

- Denizden kızını istiyor?

(Yetişkinden yetişkine mesaj verilmiştir).

- İstemekle verir mi deniz, aldığı mı?

- Sen de onun haline gelirsen anlarsın

(Ana-baba ve eleştirel ana-baba tavrı sergilenmiştir).

Köylüler konuşuyor:

- Köyün en güzel kızıydı Zeynep...

- Hala öyle değil mi?

- Aklını bozduktan sonra değişti. Kocasının yelkenlisini açıklarda devirdikten sonra, bu kayanın üzerinde sekiz yaşındaki kızını da alıveren deniz onu çıldırttı”(Kısakürek,2002:167-168)

(yetişkinden yetişkine mesaj verilmiştir).

“Enis Bey elini omzuna götürdü:

Buradan vuruldum. Bölüğümde bir kişi dönmedi. Ben nasıl döndüm bilmiyorum. Hastanedeki yatağında haftalarca baygın yattıktan sonra bir sabah doktorun alnımdaki teri havlıyla silerek:

- Artık iyileştiniz, korkmayınız dediğini hatırlıyorum.

Aynı doktor, aynı an dedi ki:

- Sizi menzil hastanesine yarı çıplak, uzun boylu, uzun suratlı, siyah ve dalgın gözlü, insandan ziyade hayale benzeyen bir nefer, sırtında götürmüş... Yatağınıza yatırdıktan sonra arkasını dönmüş, kapıdan çıkıp gitmiş... Bazı şeyler sormak üzere arkasından koşanlar, sonsuz ve dümdüz kar sahrasında kimseyi bulamamışlar” (Kısakürek,2002:51-52).

(yukarıdaki diyalogda koruyucu ana-baba ve yetişkin benlik durumundan mesaj iletilmiştir).

“Doktora dedim ki:

- Tifoza, kuduza, tetanosa aşı bulunuyor da nasıl kumara bulunmuyor.

Dedi ki doktor:

- Bütün bunlar maddi hastalıklar; çareleri de maddi tarafından bulunmuştur. Fakat kumar manevi bir illet... Çaresi ancak manevi olabilir”(Kısakürek,2002:154)!
- (Eleştirel ana-baba ve koruyucu ana-babadan mesaj iletilmiştir).
- “İsmin ne senin?
- Halim...
- Kaç yaşındasın
- On üç
- Nerede oturuyorsunuz?
- Okmeydanı yolundaki gecekondularda
- Kimler var evde?
- İhtiyar babaannemden başka kimse yok”(Kısakürek, 2002:180) (Yetişkin benlik durumu)
- “Sana bir şey söyleyeceğim
- Söyle!
- Yüzüme bak!
- Gözlerimin içine bak!

(Yukarıdaki diyalogda yetişkin ve ana-babadan mesaj iletilmiştir).

Öfkeyle sarsıldı:

- Bir şey gördüğüm yok
- Beni dinle
- Ne söyleyeceksen hemen söyle! Ne istiyorsun?”(Kısakürek,2002:40)

(Asi çocuk ve ana-baba tavrı sergilenmiştir).

- “Kaç yaşındasın, nine?
- 71...

- Demek İstiklal Savaş'ında 20-21 yaşlarındaydın...
- Öyle zahir...
- O günden beri çıkmadın mı köyünden
- Çıkmadım
- Seni ardı arkası gelmeyen sorularla sıkıyorum, değil mi?
- Estağfurullah

(yetişkinden yetişkine mesaj verilmiştir).

- Ne yapayım; sen anlatmıyorsun ki, dinleyeyim... Niçin anlatmayı sevmiyorsun?
 - Sevmem!”(Kısakürek,2002:275)
- (çocuk benlik durumu).

YILMAZ GÜNEY-Oğluma Hikâyeler

“Küçük çocuk şeftali çekirdeğini dişıyla kırmak için zorlanıyordu.

Babası ona dedi ki:

- Oğlum! Şeftali çekirdeğini dişinle kıramazsın!

(Koruyucu ana-baba tavrı sergilenmiştir).

- Çocuk şeftali çekirdeğini dişıyla yeniden zorladı.
- Oğlum dedi babası yeniden. “şeftali çekirdeği çok serttir, yazık edersin dişlerine”.

Çocuk inat ediyordu. İlle kıracaktı bu sert çekirdeği. Kırılmıyordu çekirdek.

(Yukarıdaki diyalogda “şeftali çekirdeği çok serttir” cümlesini de yetişkin benlik durumundan mesaj iletilmektedir. “yazık edersin dişlerine” ifadesi ise koruyucu ana-babadan mesaj iletmektedir.)

Bu kez bir taş aldı eline; taşla kırmayı denedi. Her vuruşta bir yana fırlıyordu çekirdek.

- “Şeftali çekirdeği çok serttir oğlum”, dedi babası”(Güney,1999:13). (yetişkin benlik durumu)

(Çocuğun şeftali çekirdeğini kırmak için inat etmesi asi çocuktan, babanın cevabı ise yetişkin benlik durumundan mesaj iletmektedir).

“Çocuk dedi ki:

- Ben doktora gitmem
- Niye dedi babası

(Doğal çocuk ve yetişkin benlik tavrı sergilenmiştir).

- İğneden korkuyorum dedi (çocuk benlik durumu)
- Annesi kızdı ona. İğneden korkarsan hastalıktan da kurtulamazsın dedi.

(doğal çocuk ve eleştirel ana-baba)

- Ben doktora gitmem dedi çocuk
- Babası dedi ki:

- Bak güzel oğlum. Beni can kulağıyla dinle. Sen hastasın. Hastalıktan kurtulman için doktorun sana bakması, hastalığını bilmesi gerekir. Bize yol göstermesi gerek. İlaç yazması gerek.

(çocuk benlik durumu ve yetişkin benlik durumu).

- Ben ilaç istemem, dedi çocuk. İlaç acı
- Öyleyse geber! dedi annesi
- Baba devam etti:

- Bazı insanlar vardır oğlum; kocaman adamdırlar. Onlarda doktora gitmekten korkarlar. Tıpkı senin gibi. Onlar, hasta olduklarını bilirler, fakat doktorun hastalığın adını söylemesinden korkarlar. Hastalıkla bir arada yaşamaktan korkmazlar, hastalığın adından hastalıklarının adını bilmekten korkarlar. Oysa korkmamız gereken doktor değil, iğne değil, ilacın acısı değil, hastalığın adı değil, hastalığın kendisidir oğlum”(Güney,1999:27-30)

(Yukarıdaki diyalogda anne eleştirici bir tavır sergilerken, baba hem yetişkin hem de koruyucu ana-baba tavrı sergilemiştir).

“Çocuk ağlayarak eve geldi.

- Neden ağlıyorsun güzel oğlum? Dedi babası

Çocuk dedi ki:

- Ekrem’in tahta arabası var. Beni bindirmiyor. Ben de araba isterim.(doğal çocuk)

(Koruyucu ana-baba ve doğal çocuk tavrı sergilenmiştir).

Ekrem komşularının oğluydu.

Baba dedi ki:

- İkinizde arkadaşsınız. Bir araba ikinize yetmiyor mu?

Çocuk dedi ki:

- Ekrem beni arabaya hiç bindirmiyor. Hep o biniyor. Bende onu çekiyorum. Bana diyor ki, sen benim arabamın atısın, diyor. Bu araba benim, sen de arabamın atısın, diyor.

(Eleştirel ana-baba ve doğal çocuk tavrı sergilenmiştir).

Baba düşündü

Dedi ki:

- Anlıyorum ki, Ekrem’le senin arana o tahta araba girdikten sonra Ekrem değişti. O tahta araba Ekrem’in değil de senin olsaydı, yani Ekrem’in arabası olmasaydı da ben sana bir tahta araba yapsaydım, Ekrem’in şimdi yaptıklarını sen yapacaktın; arabaya binecektin, çocukları ardından koşturacaktın, övünecektin filan”(Güney,1999:60-62)...(eleştirel ana-baba)

“Çocuk, sesini kısarak dedi ki:

- Bu evde hayalet varmış baba!

Baba oğlunun sesine gizlenmiş körpe korkudan tedirgin oldu.

- Hayalet mi? Dedi, ne hayaleti?

(doğal çocuk tavrı sergilenmiştir).

- Hayalet işte dedi çocuk. Murat söyledi.
- Hayalet mayalet diye bir şey yok be oğlum, dedi gülererek. Böyle uydurma şeylere inanma, böyle şeylerle kafanı bulandırma.

(ana-baba benlik durumu)

- Olmaz olur mu görmüşler bile!
- Kim görmüş
- Murat'ın babası görmüş, bir daha o binanın önünde oynamayın, hayalet var orda, sizi yer yutar orda demiş; bizde oraya gitmiyoruz artık” (Güney,1999:72-74)

(yetişkin benlik durumuyla, uslu çocuktan mesaj iletilmiştir)

SONUÇ ve TARTIŞMA

1. Günlük yaşamda kişilerarası ilişkilerimizde üç temel role de bürünmek gerekir. Ana-baba, yetişkin ve çocuk. Bu benlik durumundan sadece birine takılıp kalan kişiler, tek bir benlik durumundan birbirine mesaj verirken iletişimde çatışma yaşarlar, topluma uyum sağlamakta güçlük çekerler. Yapılan bu çalışmadaki bazı örneklerde görüldüğü üzere birbirlerine aynı ego durumundan mesaj alıp veren kişilerde iletişim tamamlanmıştır. Fakat farklı ego durumundan mesaj alıp veren kişilerde iletişim kesilmiş ya da çatışama yaşanmıştır. Bunun yanında incelenen kitaplarda kişilerin sergiledikleri etkileşimlerde Ana-baba, Çocuk ve Yetişkin benlik durumları sergilenmiştir. Ama çoğunluğu Ana-baba Çocuk etkileşimi şeklindedir. Yetişkin benlik durumu ise daha çok bir gerçeğe ilişkin bilgi alışverişi şeklinde sergilenmiştir. Bunun yanında günlük yaşamda da kitaplardaki bazı diyaloglarda olduğu gibi ana-baba çocuk konuşmalarında, anne veya babadan biri koruyucu ve yetişkin tavır sergilerken, diğeri eleştirel tavır sergileyebilir. Bu da çocuğun çatışma yaşamasına ve bu durumdan olumsuz etkilenmesine neden olmaktadır.

Sağlıklı bir iletişim için ego durumlarından birine takılı kalmadan iletişimin türüne, karşımızdaki kişiye ve vermek istediğimiz mesaja göre tüm ego durumlarını uygun biçimde kullanmamız gerekmektedir.

2. Bu türden analitik çalışma ve tahliller, öğretmenlerin (kendi) iletişim süreçlerini yeniden gözden geçirmelerini de sağlamalıdır. Edebiyatı kullanarak, psikoloji ve felsefe disiplinlerinde de yararlanarak, iletişim normları geliştirilebilir. Ayrıca bu türden yöntemler kullanılarak, kişinin (kendi) aile içi veya çevresi ile iletişimini analiz edebilmesi özendirilebilir. Farkındalığı ve duyarlılığı yüksek, analitik düşünebilen öğrenci yetiştirilmiş olur.

3. İçerik programlarındaki iletişim ve insan ilişkileri analiz yöntemi TA ile yapılarak özendirilebilir. Keza içerikler daha çağdaş bir yazım diline, ezbere zorlayan (Anne-baba'dan çocuğa) iletişim dilinde çıkarılarak, eşitler kıstası içeren demokratik (yetişkinden-yetişkine) dille yazılabilir.

4. Bu sistem daha çok sunuyu esas alan, bütüncül ve anlatımcı eğitim-ders sistemidir. Sunu yerine, detaycı ve tahlilci kişiliklerin gelişimine de katkıda bulunan eklettik, tahlilci ve ayrıntıcı modeller geliştirilmelidir. TA gibi çalışmalar, daha yaratıcı, deneysel, kuramı içerdiği kadar öğrencinin kendini de sürece katmasını sağlayan öğretim yöntemlerini destekleyecektir.

5. TA yöntemi, karşı tarafı (öğretmeni) değerlendirme ve tahlil etme (öğrenci-öğretmen ilişkisi üzerinden) hakkı vererek, öğretmenin kendini öğrenci aynasından görmesini sağlayabilir.

6. TA kullanımı sınıf yönetimi sürecinde, "ben dilini kullanan öğretmenin, demokratik ve eşitlikten yana, öğrenci merkezli eğitimi yürütme kaygısıyla hareket etmesine katkı sağlar. Tüm bu duyarlılık, disiplinler alanının öğretmenler-eğitimciler tarafından kullanılması sürecini doğdurabileceği gibi, duyarlı ve samimi öğretmeni de ortaya çıkaracaktır.

KAYNAKLAR

- 1- Üstün,D. (2008). "İletişim Çatışmaları ve Empati", Remzi Kitapevi, İst.
- 2- Kaya, A. (2011). "Kişilerarası İlişkiler ve Etkili İletim" A Pegem Yayıncılık, Ank.
- 3- Akkoyun, F.(1995). "Transaksiyonel Analize Giriş", Yazarın kendi yayını
- 4- Güney, Y. (1993). "Oğluma Hikâyeler", Güney Yayıncılık-İst.
- 5- Güney, Y. (1995). "İnsan, Militan ve Sanatçı" Güney Filmcilik- İst.

- 6- Kısakürek, N. F. (2002). "Hikâyelerim" B.D. yayınları, İstanbul
- 7- Kabaklı A. (1983). "Türk Edebiyatı III. Cilt" Türk Edebiyatı Yayınları, İstanbul
- 8- Yavuzer H. (1996). "Çocuk Eğitimi El kitabı", Remzi Kitapevi, İstanbul
- 9- Şimşek H. (2011). "Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri" Seçkin Yayıncılık, Ankara